
УДК 8: 378.4.091.12:005.745 (477.54): 929 Потебня

НА ПОШАНУ ЗАСНОВНИКА ХАРКІВСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ

5—6 листопада 2015 року на філологічному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна відбулася Всеукраїнська наукова конференція «Слово — текст — мовна картина світу», присвячена 180-річчю від дня народження О.О. Потебні. У конференції взяли участь науковці Києва, Львова, Чернівців, Ужгорода, Івано-Франківська, Дрогобича, Сум, Кривого Рогу та інших міст України. Харків був представлений науковцями Національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Гуманітарно-педагогічної академії, Національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Гуманітарного університету «Українська народна академія», Аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Національного фармацевтичного університету, Національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова, Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Української інженерно-педагогічної академії.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся декан філологічного факультету, доктор філологічних наук, професор Ю.М. Безхутрий. На пленарному засіданні з доповідями виступили доктор філологічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Л.В. Ушкалов «Потебня і Сковорода: ловитва невловного птаха»; доктор філологічних наук, професор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна О.І. Борзенко «Григорій Квітка і проблема «дамського смаку»; доктор філологічних наук

© М.І. ФЛОН, О.Є. ХОМІК, 2016

професор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна О.Ю. Матушек «Олександр Потебня про Миколу Сумцова та Лазаря Барановича»; кандидати філологічних наук, доценти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна М.І. Філон та Є.С. Чекарева «Слово-символ *serce* в різномовних біблійних текстах»; кандидат філологічних наук, доцент Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Р.А. Трифонов і аспірантка Ю.В. Ткаченко «Про деякі символи в радянській святковій публіцистиці». Доповідь доктора філологічних наук, професора Міленка Поповича і кандидата філологічних наук, доцента Р.І. Тростинської (Загребський університет; Хорватія) «Порівняльна характеристика системи вокалізму сучасної хорватської літературної мови і систем вокалізму сучасних східнослов'янських літературних мов» виголосив В.С. Калашник, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

На конференції працювали вісім секцій: «Наукова спадщина О. Потебні як чинник розвитку сучасної філологічної думки», «Художній текст у наукових парадигмах сучасного літературознавства», «Загальні проблеми літературного процесу», «Актуальні питання словотвору», «Питання фольклору в парадигмах вітчизняної філологічної думки», «Художній текст: світ образів і образи світу», «Слово — текст — дискурс», «Слово — пізнання — культура». Тематично розлоге річище доповідей, представлених на засіданнях секцій, відображає, звісно, неповно й фрагментарно, деякі важливі пошукові орієнтири сучасної вітчизняної філології.

Цікавими й різноманітними були доповіді з проблем сучасного мовознавства. Жвавий інтерес викликали виступи доцента О.В. Палатовської «Сполучення когнітивних і мовних здібностей людини в концепції О.О. Потебні» (м. Київ), професора Л.Г. Боярової «Наукові ідеї Олександра Потебні в глобалізаційному світі» (м. Харків), доцента Г.Н. Карнаушенка «О.О. Потебня у плеяді харківських інтелектуалів: питання витоків етнолінгвістики» (м. Харків), доцента І.М. Літвінової «Парадокси поезії радянського тоталітарного дискурсу: релігійні образи та мотиви як репрезентанти ідеології» (м. Харків), доцента К.В. Коротич «Прагматичне навантаження фразеологічних одиниць у мові журналу «Перець» 1941–1945 рр.», доцентів Г.А. Губаревої, Ю.І. Калашник «Художня концептуалізація часу в мові прози М. Вінграновського» (м. Харків), доцента А.А. Ковтун «Типологія метафорних дери-вацій у семантичних структурах лексем з релігійними значеннями» (м. Чернівці), доцента Л.Р. Савченко «Искренность VS Щирість: культурно-историческая семантика слова в близкородственных языках» (м. Харків), доцента О.В. Маслій «Динамика слова *ностальгия* как пример инверсионного механизма смыслообразования» (м. Харків), доцента Т.Ф. Осіпової «Актуалізація аспектів невербальної комунікації в працях О. Потебні у фокусі живого мовлення українців (на матеріалі поетичного дискурсу С. Руданського)» (м. Харків), доцента О.В. Радчук

«Вплив апперцепції на розкриття словотвірного потенціалу префіксів» (м. Харків), старшого викладача О.В. Ляхової «Словотвірний аспект в аналізі концепту ВОЛЯ» (м. Харків), доцента Ю.І. Кохана «Експресивність як риса ідіостилю Павла Загребельного (на матеріалі романів «Кавтаклізма» та «Стовпо-творіння»)» (м. Харків), доцента С.С. Лук'яненка «Аспекти мовознавчого доробку О. Потебні в навчальній літературі курсу «Історія лінгвістичних учень» (м. Харків).

На конференції були апробовані важливі положення дисертаційних робіт аспірантів та здобувачів: Д.С. Жук (Суми), Л.М. Печенікової (м. Київ), В.І. Пустовалової (м. Харків), Ю.В. Ткаченко (м. Харків), Ю.С. Любавської (м. Харків), Є.О. Редька (м. Харків), Д.Ю. Нестеренко (м. Харків), Ю. Янченко (м. Харків).

Проведений науковий захід на пошану видатного українського мовознавця О.О. Потебні засвідчив тісну взаємодію традиційних і модерних дослідницьких парадигм у вітчизняній філології, розширення кола наукових інтересів при збереженні постійного й глибокого інтересу до наукової спадщини засновника Харківської філологічної школи. Осмислення всієї глибини наукових праць О.О. Потебні, усвідомлення їхньої невичерпної теоретичної значущості, пізнавальної сили проникливих ідей мовознавця — це все є тим необхідним чинником новітньої філологічної думки, без якого неможливий її справжній науковий поступ.

Микола ФІЛОН, Олена ХОМІК
Харківський національний
університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

Статтю отримано 03.12.2015

Mykola Filon, Olena Khomik

V.N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv

IN HONOR OF FOUNDER OF KHARKIV PHILOLOGICAL SCHOOL

The paragraph gives information about the All-Ukrainian scientific conference “Word — Text — Liguistic Worldview”, dedicated to the 180th birthday anniversary of O.O. Potebnya. It defines the main subject area of the scientific reports given at the group meetings. Data about the conference work of scientists from different higher educational institutions of Ukraine are presented. Attention is paid to the heuristic significance of the ideas of the founder of Kharkiv Philological School.